

TÁJÉKOZTATÓ A LEGÉNYSÉGNEK

Kedves legénységem!

Kérlek, hajózás előtt figyelmesen olvasd el az alábbi tájékoztatót és a hajózás során fokozott figyelemmel tartsd be az itt leírtakat, ezzel is biztosítva, hogy a hajós nyaralásod gondtalan legyen! A hajót azért bérelted ki, vagy azért jelentkezted a legénységbe, hogy nyaralj, élvezd a tengert és jót vitorlázz. Azt azonban nem szabad elfelejtened, hogy a hajó veszélyes üzem. A mozgó hajón, a fedélzeten, valamint a szűk terekben, kabinokban fokozott a balesetveszély. Ezekről a lehetséges baleseti forrásokról és a hajó felszerelésének használatáról szól ez a tájékoztató. Akkor is érdemes elolvasnod, ha már gyakorlott vitorlázó vagy, és esetleg nem először hajózol a tengeren...

1. Fedélzet

A vizes fedélzet csúszós! A fedélzeti felszerelések, mint a kötélzet, a csörlők, kötélzorítók, valamint a rudazat figyelmetlenség esetén balesetet okozhatnak, ezért a fedélzeten soha ne járj papucsban, csak zárt gumitalpú cipőben, vízhatlan csizmában vagy szandálban. A cipő lehetőleg világos talpú legyen, mert a sötét gumi nyomot hagyhat a műanyagfedélzet érdes felületén. A fedélzeten mezítláb is lehet közlekedni, de ilyenkor még nagyobb óvatosságra van szükség, mert nő a csúszás- és a sérülésveszély. A megcsúszásra a meredekebb sima, nem recézett felületeken lehet számítani. A sérülésveszélyt pedig a fedélzeti szerelvények jelenthetik, amelyekbe könnyen bele lehet rúgni, ha nem figyelsz a lábad elé, ezzel kellemetlen körömsérüléseket vagy csonttörést lehet szenvedni.

A kabinlépcső rendszerint meredek. Noha kiképzése folytán a megdőlt hajónál is lehet rajta közlekedni, és csúszásgátló felülettel van ellátva, ez a hajó leginkább balesetveszélyes pontja. A lépcső használata közben mindig kapaszkodj. A tengerben való fürdés után ne menj le a kabinba vizes lábbal, előbb töröld meg a lábad. A vizes kabinlépcső nagyon csúszós lehet, a leesés gerincsérülésekhez vezethet.

Ne járj a hajón papucsban! A papucs arra való, hogy a marina közösségi fürdőjében használjuk. Ne hagyd a papucsodat a kokpitban, vagy a kabinodban tartsd, vagy a kokpit lockerben kijelölt helyen.

2. Fedélzeti munkatér (kokpit)

A kokpit az a hely, ahol a legénység a legtöbb időt tölti. Innen lehet a hajót irányítani (itt van a kormányállás) és a vitorlákat kezelni. Ide futnak be a vitorlák ki- és bevonó kötelei, itt találhatóak a kötelek megfeszítésére használt csörlők, valamint a kötelek rögzítésére alkalmas kötélbikák, kötélzorítók. Ezek a felszerelések a fedélzeten való közlekedés során balesetveszélyt jelentenek a lábra és a kézre. A kokpit és a fedélzet közötti közlekedés során a test súlypontja magasan a hajókorlátok fölé emelkedik, ezért a kiesés elkerülése végett tilos kapaszkodás nélkül és túl gyorsan mozogni. Billegő, megdőlt hajón és különösen éjszakai hajózásnál (a kapitány utasítására) kötelező a mentőmellény és/vagy a biztonsági heveder használata.

A legtöbb hajón kokpitban felhajtható étkezőasztal is van. Ezt az asztalt menet közben minden esetben lehajtott és rögzített állapotban kell tartani.

A kokpit felett kifeszíthető napvédő ponyva (bimini top) és a kokpit előtt felhúzható permetvédő ponyva (sprayhood, dodger) csak akkor legyen kinyitott állapotban, ha erre szükség van az eső, felverődő hullámpermet vagy erős nap miatt. Ezek a ponyvák erősen gátolják a kilátást és a mozgásteret. Menet közben ezt figyelembe kell venni, és a ponyvák által takart látóteret rendszeresen külön kell vizuálisan ellenőrizni. Kinyitott és összecsukott állapotban szabályosan legyenek rögzítve.

3. Vitorlázat és kötélzet

A hajó vitorlázatán – még kis szélben is – igen nagy erők ébrednek. Ezeket az erőket az árbóc és a kötélzet közvetítik a hajótestnek. Az esetleg elszabadult vitorlák és kötelek súlyos sérüléseket okozhatnak, ezért a csapkodó vitorlákat és köteleket el kell kerülni: azok lekötését mindig bízzad a hajó szakavatott legénységére. Különösen veszélyes a fejre a nagyvitorla rúdja (boom, bumm), mindig figyelj, hogy merre áll a vitorlarúd, nehogy az átcsapódó rúd megüssön, esetleg lesodorjon a hajóról.

Soha ne nyúlj a kötél és a csörlő dobja közé!

Ha a stopper nagyon feszesen tart egy kötelet, a kötél szabad végét tedd rá a csörlőre és feszítsd meg, mielőtt kinyitnád a stoppert. A stopperok nyitásánál mindig óvatosan járj el.

Mindig tartsd szem előtt, hogy a testi épséged, az egészséged mindig sokkal előbbre való, mint a vitorlák, kötelek vagy az árbócozat.

4. Kabinok

A kabinok a megszokott terekhez képest szűkek, alacsonyak, kisebb hajókon zsúfoltak. A szalonban helyezik el a közös étkezőt, a konyhát és a térképasztalt. A szalon egyes részein egyszerre csak egy személy fér el, emiatt a közlekedés nehézkes lehet. A hálókabinok – főleg a hátsók – alacsonyak, emiatt nehézkes az ágyakban való elhelyezkedés és könnyen beütheted a fejed. A kabinajtók rendszerint keskenyek és magas küszöbvel vannak ellátva, ezért a lábak is sérülésnek vannak kitéve. A kabinokban a szekrényajtókat használat után minden esetben zárd be. Sok hajón az ágyak alatt is találni tárolóhelyeket, rekeszeket.

Ezek eléréséhez meg kell emelni az ágy matracát. Berakodás előtt győződj meg róla, hogy a rekesz tiszta és száraz-e, nehogy a hajóút alatt a benne tárolt ruhaneműk elázzanak vagy beszennyeződjenek. A kabinokhoz tartozó fürdőhelyiségek is szűkek. A WC-fedelet és a szekrényajtókat mindig tartsd zárva. A kabin padlójában található ajtókat (ezek a hajófenék eléréséhez szükségesek) szintén bezárt állapotban kell tartani.

Vitorlás hajókon a hajómotor rendszerint a kabinlépcső alatt helyezkedik el. Ha a motortér nyitott, tilos a kabinba be-, vagy onnan kimenni addig, amíg a lépcsőt rendeltetésszerűen a helyére nem rögzítették. Járó motor mellett fokozott óvatossággal kell közlekedni, mert a motor frontoldalán található forgó alkatrészek (tengelyvégek, ékszíjak) különösen veszélyesek.

A kabinokban sok helyen (a kabin mennyezetén, az ágy- vagy asztalsarkokon) találni kapaszkodókat, ennek ellenére, főleg billegő, dülöngélő, vitorlázás közben megdőlé hajón fennáll a kezek, lábak és a fej sérülésének veszélye.

Mindig kapaszkodj, és óvatosan közlekedj!

5. Konyha

A konyha felszerelése a gáztűzhely, a mosogató és a hűtő(k). A gáztűzhely billenthető felfüggesztéssel van ellátva, így a megdőlé hajón is biztonsággal lehet használni. Használat után a gázvezeték biztonsági csapját mindig el kell zárni. A gázpalackok egy fedélzeti rekeszben vannak elhelyezve, amely olyan kiképzéssel rendelkezik, hogy a gázszivárgás sem jelent veszélyt a fedélzeten tartózkodókra: a gáz ki tud folyni a szabadba. A gázpalackok szelepeit nem kell elzárva tartani.

A mosogatóban elhelyezett tárgyak (üveg és porceláneszközök is) billegő hajón is biztonságban vannak. A hűtők a konyhapultba vannak süllyesztve, és a konyhapult emelésével érhetőek el. A hűtőajtó kezelése fokozott óvatosságot kíván, nehogy lecsapódva ujj-, kéz- vagy kartörést okozzon. A hűtőt két-háromnaponként tisztítsuk ki. A hűtő vagy akkumulátorról, vagy saját generátorról működik.

6. A WC

A hajó WC-i a legtöbb esetben közvetlenül a tengerbe ürítenek, és tengervízzel öblíthetők. Egyes hajókat fekália-tankkal is felszerelnek, azonban jobbára ezeket a tankokat is a tengerbe kell üríteni, ha megtelnek. Ezért a fekáliatankkal fel nem szerelt hajón a kikötőben vagy olyan horgonyzóhelyen, ahol a legénység a hajó körül fürdik a tengerben, a WC-ket tilos használni. A WC-k használata és a megtelt tankok ürítése csak nyílt tengeren, lehetőleg a parttól minél nagyobb távolságra megengedett. A WC-k ürítése és öblítése kézi szivattyúkkal lehetséges.

Két WC-típus terjedt el. Az egyik egyetlen ürítőszivattyúval van ellátva. A WC-fedél gumírozott peremű, amely lehajtott állapotban légmentesen lezárja a WC-csészét. A szivattyú vákuumot hoz létre és a külső nyomás a WC tartalmának eltávolítása mellett friss tengervizet juttat a csészébe, amely átöblíti azt. A másik típusú WC elterjedtebb: ez egy tolrudas kétfunkciós szivattyúval van ellátva, amely egyrészt ürít, másrészt friss öblítővizet pumpál a csészébe. A két funkció egy szelep segítségével váltható. A szelepkart jobbra billentett állásban – ez az alapállás – hagyva a szivattyú csak ürítő üzemmódban dolgozik. Ha a szelepkart balra billentjük, az öblítővíz szivattyúzása is megkezdődik, miközben az ürítőszivattyú a szennyezett öblítővizet is eltávolítja. A kifolyócső a fürdő burkolata mögött egy hurkot ír le, ezzel biztosítja a bűzelzárást és azt, hogy a külső tengervíz ne juthasson a WC-n keresztül a hajótestbe. Ezt a hosszú csövet alaposan át kell öblíteni, hogy a WC tartalma biztosan távozzon belőle, és ne folyhasson vissza. Ezért a szivattyúval legalább 15–20 munkaütemet kell végezni. A szivattyúzása befejeztével a szelepkart ismét vissza kell billenteni a jobb oldali alapállásba, hogy az öblítővíz útja a továbbiakban el legyen zárva, megakadályozva ezzel azt, hogy a külső tengervíz elárasztassa a WC-t. A szivattyú egy szívbillentyű szeleppel van összekapcsolva, amelynek az a funkciója, hogy meggátolja a WC-tartalom visszafolyását. Ez a szelep kényes szerkezet, amiben a puha és elázott WC-papír is fennakadhat, ezért a WC-be a WC-papír bedobása tilos! A használt WC-papírt egy szemetes zacskóban kell tárolni, amit az első kikötőben el kell távolítani a hajóról.

7. A zuhany

A zuhanyból édesvíz folyik, amelyet a hajó édesvíz-rendszerét ellátó elektromos membránszivattyú szolgáltat. A zuhanyban rendszerint nincs külön mosdócsaptelep és zuhany: mindkét feladatot ugyanaz a csap látja el. Alapesetben a csaptelep a mosdón van elhelyezve, ahonnan az kihúzható, mivel a csővezetékhez gégecsővel csatlakozik. A csaptelep kétfunkciós, azaz változtatni lehet, hogy egy sugárban nyomja a vizet vagy zuhanyrózsaként működjön. A csaptelepet kézben tartva vagy a fali konzolra felakasztva zuhanyozhatunk. Előfordul, hogy a mosdó alatt a zuhany gégecsőve elakad vagy megtörik, ezért nem működik a zuhany. Ha ilyen probléma adódik, nyissuk ki a mosdó alatti ajtót és nézzünk be, hogy megtaláljuk a hibát.

A zuhanyozás befejeztével a gégecsövet vissza kell engedni a mosdó alá és a csaptelepet rögzíteni. Ne felejtjük el, hogy a hajó édesvízkészlete véges (a hajó méretétől és típusától függően 300–600 liter), ezért takarékosan fogyasszuk belőle: szappanozás közben zárjuk el a csapot. A meleg vizet egy vízmelegítő berendezés szolgáltatja, amelyet géphasználat közben a motor hűtővize, kikötőben pedig a parti árammal táplált vízmelegítő fűt. Ez utóbbi esetben a melegvízellátás folyamatos, de az első esetben nem, ezért legyünk takarékosak a meleg vízzel, hogy mindenkinek jusson.

A fürdőkábin alján összegyűlt vizet egy elektromos szivattyúval lehet eltávolítani. A szivattyúk üzemeléséhez a térképasztal felett található elektromos kapcsolópanelen a „*Shower drain pump*” feliratú kapcsolókat kell „*On*” állásba helyezni. A szivattyút a mosdó oldalán elhelyezett vízálló nyomógomb segítségével lehet üzemeltetni. A WC és a zuhanyozószivattyú szelepeit a mosdó alatti szekrényben lehet megtalálni. Ezeket a szelepeket használat közben minden esetben nyitva kell tartani. A WC szelepeit kikötőben zárni kell. Vitorlázás közben az összes szelepet lezárva kell tartani, nehogy a tengervíz a ki- és beömlőnyílásokon a hajótestbe juthasson. A WC menet közbeni használatához ezeket a szelepeket ideiglenesen ki kell nyitni. A szelepek akkor vannak „nyitott” állapotban, ha a szelepkar a csővel párhuzamos, hosszanti helyzetben áll. „Zárt” állapotban van, ha a kifolyó csőcsatlakozásra merőlegesen áll.

8. Mentőeszközök

A szkipper az indulás előtt kiosztja a mentőmellényeket és a biztosító hevedereket. Tanuld meg, hogyan kell felvenni és használni. Próbáld magadra ruházatban, és állítsd be a testméretedre. A saját kabinodban helyezd el úgy, hogy szükség esetén akár sötétben is megtaláld.

A szkipper balesetvédelmi oktatást tart, figyelj oda, és vegyél részt a gyakorlatokon.

9. Hajóátvétel

Hajóátvétel előtt ne vidd be a hajóra a csomagod, és a hajóátvétel alatt ne tartózkodj a hajón – kivéve, ha erre felkért a szkipper.

10. A hajóút alatt

A hajó felelős vezetője a szkipper, aki a legénység biztonságaért is felelős. Tartsd be az utasításait és ne vitatkozz vele. A kapott utasítást hangosan és érthetően ismételd vissza, hogy a szkipper meggyőződhessen arról, hogy az utasítást megértetted. Ha elvégezted a kapott feladatot, jelentsd a szkippernek!

A véleményedet, javaslatodat négy szemközt, erre alkalmas időben beszélj meg vele.

A legénység tagjai között is alapvetően fontos a kommunikáció, mert a hajó és a legénység közös biztonsága alapvetően fontos. Működj együtt a többiekkel, segítsd őket. A véleményedet, javaslatodat, nézeteltéréseidet négy szemközt, erre alkalmas időben beszélj meg a társaddal. Ha nem talátok közös megoldást, a szkipperrel beszéljétek meg.

Kikötőben a helyi kultúrának megfelelően, illetve az alkalomnak megfelelően öltözködj. Ne hangoskodj, ne zavard a többi hajó legénységét hangos zenével. Működj együtt a többi hajó legénységével, segíts nekik kikötéskor vagy elinduláskor.

Tartsd tisztán a kabinodat.

Ne politizálj.

11. A hajó átadása

Az út végeztével mindenki gondosan csomagoljon össze, hogy az előírt átadási időre üres legyen a hajó. A hajóátadáson már ne legyen legénység a hajón.

12. Vészjelzések

A vészjelzéseket és a rádió alapvető használatát tanulja meg a legénység, vagy legalább néhány tagja, hogy abban az esetben is segítséget tudjanak kérni, ha esetleg a szkipper nincsen erre alkalmas állapotban, vagy esetleg már nincsen a hajón.